

IN MEMORIAM

Nađa Slavica

(Split, 12.7.1966. - Senj, 31.5.2008.)

Nađa Slavica, defektologinja Dječjeg vrtića 'Radost' iz Crikvenice, preminula je 31. svibnja 2008. nakon šestodnevne borbe za život uzrokovane teškom prometnom nesrećom. Ne znam jesam li ikada teže prihvatila vijest o smrti bliske osobe. U sljedećih nekoliko redaka, željela bih vam predočiti Nađu kao izrazito stručnu defektologinju, kreativnu i optimističnu osobu; željela bih vam je predočiti onakvom kakvu sam je ja vidjela.

U kolovozu 2004. boravile smo u Tallinu u Estoniji na seminaru o inkluziji djece s posebnim potrebama u redovne ustanove. Znanja dobivena na ovom seminaru izuzetno su nam koristila. Nešto kasnije te godine našem se timu pridružila i Renata Kubelka, u to vrijeme defektologinja Dječjeg vrtića Vladimira Nazora, i nas tri postale smo nerazdvojni trojac koji se mjesecima nalazio u Zagrebu i osmišljavao sadržaje za novu edukaciju 'Inkluzija djece s posebnim potrebama'. Bilo je to sve osim sastanaka formalnog tipa – razmjenjivale smo osobne stavove,

'Anđeli žive u nebu. Sunce im je prvi susjed.'

(izjava djeteta iz knjige Nađe Slavice 'Volim te pet')

planirale, dogovarale međusobne posjete, smijale se – bile prijateljice.

Ono po čemu je Nađa bila specifična, jest nevjerojatna kreativnost u pronalaženju rješenja primjerenih djeci. Sjećam se naših sastanaka. Taj dan razgovarale smo o prilagodbama prostora i didaktike djeci s posebnim potrebama. I dok smo se Renata i ja bavile stručnom terminologijom i razjašnjavale pojmove modifikacije i akomodacije, Nađa je imala već cijeli set prilagodbi koje je opažanjem djeteta napravila u vrtiću: spužvasti uvijač za kosu obavijen oko žlice poslužio je dječaku s cerebralnom paralizom da samostalno objeduje i osjeća se uspješno; djevojčici u kolicima Nađa je centar za igre pije-

skom i vodom smjestila na stol i podigla ga plastičnim širokim kockama kako bi djevojčici bio dostupan; djetetu s motoričkim oštećenjima naljepila je točke na podu kako bi mu ukazala na smjer kojim treba hodati; tvrdi plastelin na olovkama bio je također namijenjen lakšem rukovanju djeteta olovkom... Ovakvih rješenja nema u priručnicima, nećete ih naći niti u stručnim knjigama – za ovakva rješenja potreban je kreativan odgovatelj potpuno usmjeren na promatranje djeteta. Nađa je ova rješenja pronalazila s lakoćom i stalno tražila materijale i dodatna sredstva koja bi mogla upotrijebiti za rad s djecom s posebnim potrebama. Promatranje djece u aktivnostima odu-

Suradnice na razvoju edukacije 'Inkluzija djece s posebnim potrebama' (s lijeva na desno: Nađa Slavica, Helena Burić i Renata Kubelka)

in memoriam

vijek je bila Nađina jaka strana. Nakon tri godine razgovora s djecom, fotografiranja, prikupljanja dječjih crteža, u studenom 2004. predstavila je svoju prvu knjigu – 'Volim te pet', zbirku dječjih razmišljanja, izjava, crteža. Tom prigodom rekla je: 'Na svoj specifičan način djeca nas podsjećaju na ono najvrjednije u nama, ono što smo s vremenom možda zaboravili, što ne stignemo zbog brzine življenja pokazati ili reći dragim ljudima oko nas, sebi samima.'

Veliku pažnju posvećivala je i radu s roditeljima. Tako je nastao i projekt 'Roditelj-odgajatelj' koji će roditeljima pružiti veću mogućnost podjele odgovornosti u procesu donošenja odluka u vezi s odgojem i obrazovanjem djeteta. Želeći se dodatno 'ojačati' u području rada s obiteljima, izvršila je pripremnu naobrazbu iz grupne analize Zavoda za grupnu analizu Klinike za psihološku pomoć Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Nađa je bila posebna i po svojoj velikoj životnoj energiji i osmijehu koji je dolazio iz srca. Takav vas je osmijeh morao razoružati, stoga su i naši polaznici radionica za inkluziju bili uvijek predani njezinom vođenju i šarmu.

Jedno od velikih Nađinih nastojanja bilo je zagovaranje prava djece s posebnim potrebama, stoga je često u Crikvenici i diljem zemlje prezentirala razne projekte koji su imali za cilj senzibilizirati zajednicu za potrebe djece s posebnim potrebama i ukazati na njihovo pravo na sudjelovanje u redovnom sustavu odgoja i obrazovanja. Izdvajam neke: organiziranje likovnih izložbi djece s posebnim potrebama ('Udahnimo proljeće zajedno' i 'Pomozi mi da uradim sam'), foto izložbe ('Zajedno'), organiziranje videoteke za roditelje, Internet čitaonice za roditelje... Kvalitetno predstavljanje rada programa i rezultata inkluzije rezultiralo je i brojnim donacijama (Zagrebačke banke, Nacionalne naklade za razvoj civilnog društva), čime je osigurala sredstva za kupnju neophod-

nih pomagala poput hodalice, opreme za kompjutorsku radionicu, specijalizirane didaktike i namještaja. Ovaj rad pridonio je tome da i ustanova u kojoj je radila, Dječji vrtić 'Radost' iz Crikvenice, postane ustanova poznata u cijeloj Hrvatskoj po dobroj praksi inkluzije.

Svoja iskustva prenosila je i kao suradnica Agencije za odgoj i obrazovanje mnogim stručnjacima u području ranog razvoja djece. Još mi se živo vrte snimke iz Nađi-

diti ukoliko bude osluškivala svoje tijelo i pazila na opterećenje. Dogovorile smo se poslije puta naći u Zagrebu, no zbog banalne greške u mobilnoj komunikaciji, nismo se vidjele i Nađa se vratila u Crikvenicu. Nisam ni slutila da mi je to bila posljednja prilika da je zagrlim.

2005. godine, povodom Dana učitelja, Nađa je postala dobitnica županijske nagrade za najuspješnijeg odgojno-obrazovnog djelatnika, a godinu dana kasnije

Osobitu energiju Nađa je ulagala u rad s djecom s posebnim potrebama

ne grupe koje smo prikupljali kako bismo polaznicima naših edukacija ilustrirali dobru praksu. Misao koja mi je gledajući snimke proletjela glavom, bila je: 'Ovo je kao da čitam korakovski kurikulum, oživotvorenje pristupa usmjerena na dijete.' Nađa je bila žena u ranim četrdesetima i od kada je znam imala je veliku željku postati majkom. U travnju mi je javila da je 'malo trudna' i da je rano, no veselila se neizmjereno. Vrištale smo od sreće kad smo se čule telefonom. Dogovarale smo se oko novog puta u Tallin, ovog svibnja, na koji je Nađa otišla zajedno s Renatom odslušati novi set radionica za inkluziju. Uvjeravala sam je da joj put neće naško-

posebno odjeljenje u kojem radi dobiva Priznanje za rad s djecom s posebnim potrebama u organizaciji Saveza udruga gradova i Udruga općina Republike Hrvatske pod pokroviteljstvom Vijeća Europe i Središnjeg državnog ureda za upravu. Kako nadoknaditi ovakve ljude? Je li to uopće moguće? Kako nadoknaditi prijateljicu? Mislim da mi to nikada neće poći za rukom, a ne znam ni želim li to. Postoje ljudi koji su jednostavno nenadoknadivi, a Nađa je bila takav čovjek, takva odgajateljica i takva prijateljica. Želim je pamtitu uvijek tako brzu, energičnu i veselu. Zbogom, draga prijateljice!

Helena Burić